

av Jonas Gunnarsson (S)

Slopat artonårskrav

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 18-årsgränsen för fastställelse av könstillhörighet tas bort.

Motivering

Myndiga transsexuella personer kan idag få fastställelse av könstillhörighet. Samma möjlighet ges dock inte till transsexuella barn. Enligt könstillhörighetslagen måste den sökande ha fyllt 18 år innan en fastställelse av könstillhörighet kan ske.

De som idag ansöker om fastställelse ska ha genomgått en gedigen utredning hos ett av de transteam som består av specialiserade läkare, psykiatriker och psykologer. Från dessa läkare ges ett intyg inför beslutet om ny fastställelse. Där intygas att personen efter noggrann utredning har diagnostiserats som transsexuell och därmed uppfyller de övriga kraven i lagstiftningen.

Ett av de transteam som finns idag är specialiserade på minderåriga patienter och utreder, diagnosticerar och behandlar transsexuella barn. Behandling så som stopphormoner och könskonträra hormoner kan användas för att hämma en oönskad pubertet eller stimulera en pubertet som är i enlighet med ungdomens könsidentitet. Idag är det många unga transsexuella som lever flera år i sitt upplevda kön utan att av staten respekteras som dem de är. Detta får självklart effekt för individen.

Ungdomsstyrelsen konstaterar i sin rapport Hon Hen Han från 2010 att samhällets transfobi är en stark orsak till transungdomars psykiska ohälsa. Transungdomars ohälsosituation är väldokumenterad och tydlig, gruppen har en genomgående sämre psykisk hälsa än andra ungdomar. Ett exempel är att 65 procent av Sveriges

transungdomar har övervägt att ta sitt liv. Hos ungdomar som inte är transpersoner är det cirka 16 procent som övervägt ta sitt liv.

Många transsexuella ungdomar uppger själva att en möjlighet till fastställelse av könstillhörigheten skulle spara dem mycket personligt lidande. Detta är något som Socialstyrelsen säger i sin utredning Transsexuella och övriga personer med könsidentitetsstörningar (2010-6-31) och utredningen menar därför att "En ändrad juridisk könstillhörighet kan innebära en chans för den unga att lättare kunna leva i sin önskade könsidentitet och könstillhörighet".

Att transsexuella ungdomars könstillhörighet inte respekteras i statens register riskerar att sända signalen att deras könsidentitet inte förtjänar respekt i lika stor utsträckning som andra ungdomars könsidentitet. Att inte ha möjlighet till fastställelse påverkar gruppens psykiska hälsa negativt samt skapar administrativa hinder i vardagen. I den tidiga ungdomstiden upplever många att sociala sammanhang och känslan av att inkluderas där är extra viktigt. Det är därför viktigt att transsexuella barn i så stor utsträckning som möjligt kan leva sina liv på samma villkor som andra barn och ett korrekt juridiskt kön är då en viktig komponent.

Våld och andra brott riktat mot transpersoner är vanligt och en del av många transpersoners vardag. Att kunna välja att berätta eller inte berätta om sin transidentitet för omgivningen är därför viktigt och många transsexuella som inte fått fastställelse menar att situationer där de behöver identifiera och därmed visa upp att de är transsexuella kan vara påfrestande psykiskt, men också innebära att hotfulla situationer ibland uppstår. Detsamma gäller för minderåriga och transsexuella barn utsätts därmed onödigt riskfulla situationer.

Att få sina betyg och intyg från skola och sommarjobb utställda i de personnummer som ungdomen kommer ha under resten av vuxenlivet har stor betydelse. Processen att få tidigare betyg korrigerade till det nya personnumret är tidskrävande, svår och byråkratisk. I frågan om intyg och referenser från till exempel prao-platser är det många gånger omöjligt. De ungdomar som inte vill visa sina betyg från högstadium och gymnasiet, eller referenser från sommarjobben, för att de därmed skulle bli utpekade som transsexuella ges inte likvärdiga förutsättningar som andra ungdomar.

Vi anser att den statiska åldersgränsen ska tas bort då en omfattande individuell utredning och bedömning i det enskilda fallet sker inför eventuell fastställelse av könstillhörighet. Detta kan också förbättra transsexuella barns hälsa, sociala situation

och möjligheter till en start av vuxenlivet där deras könsidentitet återspeglas i alla deras juridiska handlingar.

Stockholm den 2 oktober

2013

Jonas Gunnarsson (S)